

Резюме на работен вариант на Програмата за образование за периода 2021 – 2027 година

Настоящото резюме е подготвено от екипа на НСОРБ, на база на проекта на Програма „Образование“ за програмен период 2021-2027 (ПО), депозиран за официални преговори със службите на Европейската комисия и публикуван на <http://sf.mon.bg/?go=news&p=detail&newsId=1057>

Програмната стратегия:

Бъдещата ПО ще подкрепя:

- ✚ По-пълното обхващане на децата в предучилищно образование и началния етап на училищното образование, подобряването на качеството в предучилищното и училищно образование и намаляването дела на ПНУ;
- ✚ Предоставянето на приобщаващо образование в основното образование, чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, с фокус подкрепа върху деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми;
- ✚ Подобряване качеството на образованието, чрез модернизация на учебното съдържание, прилагане на компетентностния модел и цифрова трансформация в образованието;
- ✚ Занимания по интереси за развитие на личностни качества и изяви на способностите на децата в предучилищното и училищното образование със специален фокус към прехода към зелена икономика;
- ✚ Подобряване привлекателността, достъпността, качеството и приложимостта на ПОО, по отношение нуждите на пазара на труда и връзката му със специфичните териториални характеристики;
- ✚ Модернизацията и обвързването с потребностите на пазара на труда на висшето образование, въвеждането на компетентностен подход, цифровата трансформация, провеждането на докторантури, свързани с нуждите на конкретни икономически сектори;
- ✚ Създаването на квалифицирана работна сила, подготвена за цифровата и зелената икономика, квалификацията на преподавателите във висшите училища;
- ✚ Хоризонтално ще бъде подкрепена квалификацията и повишаването на капацитета на педагогическите специалисти, непдагогическия персонал и образователните медиатори, включително в областта на зеления и цифров преход.

Програмата включва дейности в обхвата на три основни приоритета за: приобщаващо образование и образователна интеграция; модернизация и качество на образованието и връзка на образованието с пазара на труда, както и мерки за техническа помощ.

Програмата е ориентирана към постигането на цел на политиката (ЦП) 4 „По-социална Европа - реализиране на европейския стълб на социалните права“ и ще се финансира от Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+).

1. Приоритет 1 „Приобщаващо образование и образователна интеграция“:

Планирани са мерки за подкрепа в обхвата на **три специфични цели (СЦ)**.

СЦ: Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение - от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето на възрастни, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания.

Допустими мерки за подкрепа:

1. Разширяване обхвата в предучилищното и в училищното образование, чрез подкрепа за ефективното функциониране на механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици, в т.ч.:

1.1. Разширяване на териториалния и демографския обхват на Механизма, чрез допълване на екипите за обхват на местно ниво, вкл. с образователни медиатори;

1.2. Повишаване на капацитета и уменията на екипите за обхват, вкл. за работа с инструментариум за определяне на учениците в риск от отпадане;

1.3. Целенасочени информационни дейности и работа с родители за разясняване ползите от образование и задълженията за включване в предучилищно и училищно образование, **ангажиране на местни власти** и неправителствени организации;

1.4. Насърчаване изграждането на устойчиви партньорства между училища, детски градини, **общини** и неправителствени организации, за пълен обхват и превенция на отпадането, вкл. популяризиране на добри практики за взаимодействие на институциите за включване на деца и ученици в образователната система. Създаване на ефективни училищни общности.

Групата дейности ще се реализира на територията на цялата страна, чрез системен подход с фокус уязвими групи (предучилищно и основно образование).

2. Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното и училищно образование, в т. ч.:

2.1. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти, вкл. нови в системата учители и на непедагогическия персонал, вкл. образователни медиатори и експерти от РУО за осъществяване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, вкл. социално-емоционалното учене в класните стаи, в съответствие с утвърдени програми за професионалното и кариерното им развитие;

2.2. Интензивна работа с родители на ниво училище, и детска градина, за формиране на положителни нагласи към образованието и за пълноценното им участие в образователния процес, като:

- Съвместни дейности на ученици, родители, учители и непедagogически персонал, в т.ч. образователни медиатори и лидерски екипи за сближаване на общността в подкрепа целите на образователната институция;
- Обучения на родители от уязвими групи за мотивиране, осъзнаване и осъществяване на техните отговорности по възпитание, развитие, образование и отглеждане на децата им; за активно участие в живота на образователната институция и за формиране на мотивация за активно приобщаване на децата им в образователната система;
- Работа с родители от общността при включването им в училищни инициативи, вкл. допитвания по значими теми за училищния живот, създаване на условия за диалог, доверие и равнопоставеност при вземането на решенията за образованието на децата им, провеждане на тематични беседи, срещи с педагогически специалисти, дни на отворените врати, др.

2.3. Допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със СОП, в риск, с хронични заболявания и изявени дарби за трайно приобщаване в предучилищното и училищното образование, като:

- Осигуряване на допълнителни педагогически специалисти и непедagogически персонал на база оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците, като психолози, педагогически съветници, логопеди, ресурсни учители, треньори по вид спорт, образователни медиатори и други специалисти;
- Подобряване на образователната среда и прилагане на програми и осъществяване на индивидуална и групова работа за психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- Подкрепа за стимулиране овладяването на ключови компетентности с цел подготовка за самостоятелен и независим живот и за личностна реализация в т. ч. методики/ модели/ форми за диференциран подход на обучение и по-лесна проходимост.

2.4. Обща подкрепа за личностно развитие за достъп и трайно приобщаване на децата и учениците в предучилищното и училищното образование, като:

- Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения на децата в детските градини;
- Обучение чрез допълнителни модули за деца в детските градини, които не владеят български език, психологическа подкрепа и допълнително обучение по български език;
- Прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие на деца в детските градини; индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески и/или сензорни затруднения;
- Допълнително обучение по учебни предмети с фокус върху обучението по български език на деца и ученици, за които българският език не е майчин, допълнително синхронно обучение за ученици с пропуски в усвояването на

учебното съдържание, допълнително обучение и подкрепа за подготовка на учениците за национално външно оценяване, консултиране по учебни предмети и кариерно ориентиране на учениците;

- Повишаване на езиковата култура и познания чрез изучаването на чужд език и преодоляване на пропуски в обучението, стимулиране на творческите изяви и повишаване на мотивацията за учене, чрез занимания по интереси приоритетно в тематични направления: „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“, „Технологии“, „Изкуства и култура“, „Гражданско образование“, „Екологично образование и здравословен начин на живот“, чужди езици;
- Обогатяване на прилаганите образователни програми и практически занимания за екологично образование, за формиране на екологична култура, съзнание и поведение, запознаване с екологичните закони, защита, управление и разумно използване на природните ресурси, опазване на природната среда и на екологичното равновесие;
- Грижа за здравето посредством прилагане на ефективни програми за здравно образование, здравословно хранене, първа долекарска помощ, безопасно движение по пътищата;
- Подобряване на физическата култура чрез подкрепа за провеждането на тренировъчни занимания по видове спорт и на спортни дейности в детските градини/училищата.

Групата дейности ще се реализира на територията на цялата страна, чрез системен подход, с хоризонтален териториален обхват, покриващ цялата територия на страната, с фокус върху предучилищното и основно образование (I-VII клас), а при доказана необходимост на индивидуални потребности за ученици от гимназиален етап, например за НВО в X клас.

3. Превенция и предотвратяване на тормоза и насилието и намаляване агресията в училищата, в т.ч.:

- Провеждането на кампании за толерантност и подобряване на общуването на учениците, както и за въздействие върху вътрешната мотивация, оказване на психологическа подкрепа, насочена към децата и учениците, педагогическите специалисти и родителите, вкл. подкрепа за развиване на позитивен училищен психоклимат;
- Подкрепа за използването на посредници при решаване на конфликт в училище, консултиране на децата/учениците с психолог/педагогически съветник;
- Повишаване на компетентностите на учителите за използване и прилагане на форми и методи на противодействие на тормоза, насилието и др., за създаване на подкрепяща среда в класната стая, за работа с деца и ученици със СОП, работа с родителите, противодействие на негативни прояви като агресията/гнева – разпознаване, причини и превенция;
- Включване на ученици с проблемно поведение в групи за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин, насочване на детето или ученика към занимания, съобразени с неговите потребности; наставничество;

- Участие на учениците в училищното управление и подкрепа за доброволчески инициативи, както в занимания, развиващи граждански и глобални компетенции, в т.ч. клубове и състезания по дебати и публични речи.

Групата дейности ще се реализира, чрез подбор на проекти.

Основни целеви групи: Деца, ученици, родители, учители, педагогически специалисти и непедagogически персонал; вкл. образователни медиатори; деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с хронични заболявания и с изявени дарби; деца и ученици от маргинализирани групи, като ромите, както и такива търсеци или получили международна закрила и от други уязвими групи (включително настанени в Центрове за настаняване от семеен тип). Деца и ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, деца и ученици в риск от отпадане от образователната система, родители на деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми, лица преждевременно напуснали училище и др. Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. частни детски градини и частни училища, когато е приложимо, обществени съвети към образователните институции, **общини**, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, социални партньори в качеството им на участници в дейностите като партньори/асоциирани партньори, когато е приложимо.

Бюджет: 165 446 900 евро (евродял).

СЦ: Насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност.

Допустими мерки за подкрепа:

1.Ограмотяване на възрастни, в т.ч.:

- Реинтегриране в образователната система на лица, навършили 16 години, отпаднали от училище и/или без основно образование, чрез дейности за образователна медиация (мотивация за участие в образование, работа на образователни медиатори и др.);
- Организиране и провеждане на курсове за ограмотяване на възрастни, и на курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени за лица, с ниско образование или без образование в координация с Агенция по заетостта и МТСП, с цел последващо включване във възможности за придобиване на професионална квалификация;

- Популяризиране на необходимостта от повишаване и насърчаване на грамотността и привличане на общественото внимание към ползите от повишаването на грамотността;
- Включване в гъвкави форми за образование на тези, които не са завършили средно образование и осигуряване на условия за втори шанс чрез кариерно ориентиране и консултиране, доброволчество, менторство, др.;
- Валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование;
- Групови/индивидуални дейности за запознаване с професии; определяне на професионалните интереси на представителите на целевите групи и консултиране за самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; проследяване при осъществяване на връзката образование – пазар на труда и др. за подпомагане прехода от образование към реализация на пазара на труда.

С оглед установената необходимост от по-широко партньорство на регионално ниво, **при изпълнение на дейностите за участие на възрастни в учене през целия живот и улесняване на достъпа до пазара на труда се налага изводът, че най-подходящ инструмент за реализирането им е подходът за Интегрирани териториални инвестиции.**

Основни целеви групи: Лица над 16 години с основно и по-ниско образование - младежи, възрастни извън задължителната училищна възраст, лица със специални образователни потребности, младежи и възрастни от маргинализирани групи като ромите, както и такива търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи. Участниците в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, АЗ, ДАБ, АСП, институциите в системата на училищното образование, **общини**, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, социални партньори, когато е приложимо, в качеството им на партньори/асоциирани партньори.

Териториален подход: Дейностите ще бъдат реализирани чрез териториален подход (ИТИ) и/или централизиран подход.

Конкретните нужди и операции на местно/регионално ниво се определят в Интегрираните териториални стратегии за развитие (ИТСР) на регионите за планиране NUTS 2, одобрени от регионалните съвети за развитие. Дейностите по подхода ИТИ се реализират на база интегрирани концепции, за осъществяване на конкретна цел/приоритет от ИТСР на района. Те се изготвят и изпълняват в партньорство между различни местни заинтересовани страни (**общини**, НПО, образователни институции и т.н.) съобразно идентифицираните нужди на района. Проекти по ПО в рамките на концепция за ИТИ се реализират координирано с проекти по другите програми, финансиращи концепцията. Чрез принципа на партньорство-сътрудничество между

заинтересовани страни/участници в социално-икономическия живот на конкретната територия ще се постигне по-добър фокус на инвестициите.

Координацията, синергията и допълняемостта по подхода ИТИ спазва общи указания за подкрепа на интегрирано териториално развитие на регионите за планиране от ниво 2 със средства от ЕСИФ 2021-2027. Задължително е да има доказан интегриран характер на мерките, особено когато нямат видима връзка помежду си (напр. в концепция с проект за ограмотяването на възрастни **в една/няколко общини** следва да бъде обвързано взаимодействието му с други проекти от концепцията, напр. за заетост, ремонт на училища, въздействието върху **другите общини от региона**, т.е. как са свързани отделните проекти финансирани от различни ЕСИФ), за да отговори на заложеното в ИТСП съответствие с Национална концепция за регионално и пространствено развитие. За целта чрез информационни кампании бенефициентите по ИТИ ще бъдат подготвени за структуриране на партньорствата в рамките на ИТСП и представяне на качествени интегрирани проекти.

Бюджет: 27 354 700 евро (евродял).

СЦ: Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите.

Допустими мерки за подкрепа:

1. Създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери, в т.ч.:

- Повишаване на уменията на децата и учениците за обучение и общуване в мултикултурна среда, включително психологическа подкрепа и допълнителни обучения за деца/ученици с образователни затруднения, в т.ч. допълнителни обучения по български език, споделяне на културна идентичност и ценности;
- Повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, вкл. образователните медиатори за работа в мултикултурна образователна среда;
- Насърчаване създаването на училищни общности, в които ученици, родители, учители и лидерски екип развиват умения за ефективно и равноправно взаимодействие в мултикултурна образователна среда;
- Подкрепа за интензивна работа с родители: кратки обучения на родители относно техните права и задължения, свързани с образованието на децата им и за формиране у тях на мотивация за активно приобщаване на децата им в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. чрез участие на образователни медиатори;
- Подкрепа за осигуряване на достъп до качествено образование и за преодоляване на нефинансови бариери в малките населени места и в труднодостъпните райони, чрез осигуряване на транспорт, хранене, ученическо общежитие; мобилност на преподаватели и адаптиране към работна среда в различни райони и с различни групи ученици, вкл. адаптационни програми и социални пакети за млади учители;
- Подкрепа за приобщаваща образователна среда, осигуряване на учебници, познавателни книжки за децата в задължителна предучилищна възраст, учебни

пособия и материали; допълнителна работа на педагогическите специалисти с ученици от маргинализирани групи (включително през лятото);

- Подкрепа за ангажиране на местните общности с образователната институция, чрез инициативи, като например доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище.

2. Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията, в т.ч. :

- Превенция и недопускане на дискриминация в образователните институции в посока обучители и обучаеми, чрез подготовка на практически ръководства, информационни кампании, обучителни семинари, вкл. и за представители на местните власти;
- Насърчаване на десегрегацията на училищата и класните стаи, осигуряване на подкрепяща образователна среда и формиране на подкрепяща обществена среда чрез междуучилищни дейности, подsigуряване на партньорство с местните общности и гражданския сектор, допълнителна работа с учениците в приемните училища, допълнителна работа с родителите и други;
- Преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност (включително чрез провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност);
- Мобилност на учители и на ученици от сегрегирани в приемно – несегрегирани училища, с фокус върху социално слаби и уязвими групи;
- Подготовка и въвеждане на адаптирани учебни материали и помагала за ученици, чийто майчин език е различен от българския език, чрез осъществяване на допълнително подпомагащо езиково обучение по български език в началното училище, заедно с интегрирана езикова подкрепа, целенасочено оказвана по всички предмети, която продължава и в горните класове;
- Организиране на доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище.

Групата дейности ще се реализира с **оглед на ангажиране с процеса на децентрализация за изграждане на капацитета на местната власт** и обвързването им с образованието на маргинализираните групи и ще се изпълняват на база доказаните териториални нужди на местно/регионално ниво. Дейностите ще бъдат насочени не само към подкрепа за деца и ученици от уязвими групи, но и към увеличаване на социалните им перспективи чрез съвместното им обучение с деца и ученици от немаргинализирани групи в условията на занимания по интереси, както и към насърчаване на местните общности в политиките за десегрегация. **Подкрепата на програмата е насочена към общини с утвърден общински план/стратегия с мерки за приобщаване на ромите.**

3. Утвърждаване на интеркултурното образование, чрез култура, наука и спорт, в т.ч.:

- Разнообразяване на формите и средствата за ефективно осъществяване на интеркултурно образование, чрез занимания по интереси, съвместни дейности между детски градини и училища с концентрация на деца от уязвими групи, и

такива в които няма концентрация на деца от уязвими групи, вкл. обменни визити, екскурзии, зелени училища и др.;

- Организиране и провеждане на учебния процес (в детски градини и училища) в реална среда, посредством изнесени занимания в музеи, художествени галерии, културни институции, такива свързани с театралното, танцово, културното и природното наследство, визуалните изкуства, спортни и музикални мероприятия;
- Популяризиране на възможностите за професионално развитие и личностно развитие на учениците посредством образование, чрез организиране на тематични срещи и беседи на ученици с представители от различни професионални съсловия, учени, хора на изкуството, културни дейци, спортисти;
- Провеждане на културно-образователни инициативи, популяризиращи четенето и грамотността в библиотеки, като част от обучението по образователни направления;
- Развиване на отношение към културата и придобиване на знания относно културното и литературното наследство, четенето, творческото мислене, природните, естествените и точните науки, чрез провеждане на занимания по интереси в извън класна форма и изнесени занимания;
- Подкрепа за интензивна работа за изграждане на общност от активни родители: кратки обучения на родители, свързани с образованието на децата им, включително чрез участие на образователни медиатори;
- Провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност.

Групата дейности ще се реализира чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на всяко дете/ученик съобразна с индивидуалните му потребности. Предвиден е холистичен подход с цел развиване на интелектуални, социални, физически, творчески умения на децата/учениците. Акцентът е към повишаване участието на децата/учениците от уязвими групи с различни потребности за намаляване на риска от социална изолация. Дейностите за реализация са предвидени като дългосрочни операции със системен ефект и са насочени към конкретни местни нужди за постигане на цели по стратегически/планови документи на териториално ниво, като се гарантира, че всяко дете/ученик ще има осигурен достъп до качествен образователен процес и осигурено участие в предвиденото разнообразие от дейности.

Основни целеви групи: Деца, ученици, родители, учители, педагогически специалисти и непедagogически персонал; деца и ученици със специални образователни потребности; деца и ученици от уязвими групи, като ромите, деца и ученици търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи. Деца и ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, деца и ученици в риск от отпадане от образователната система, родители на деца от уязвими групи, вкл. ромите, лица преждевременно напуснали училище, студенти от уязвими групи и др. Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, висши училища и научни организации, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в. т. ч. частни детски градини и частни училища, когато е

приложимо, обществени съвети към образователните институции, **общини**, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата.

Териториален подход: Дейностите ще се реализират чрез териториални подходи (ИТИ, ВОМР) и конкурентен подход на национално ниво. Операциите по подхода ВОМР ще се изпълняват на база доказаните териториални нужди на местно общинско ниво, залегнали в разработените след обстоен анализ стратегии на Местните инициативни групи. ПО ще финансира мерки от многофондови стратегии за ВОМР, осигурявайки синергия и допълване между програмите, изключително приложимо предвид ролята на заинтересованите страни в процеса на образованието. Интегриращ елемент по ВОМР е координацията между програмите и функционирането на МИГ на принципа „отдолу-нагоре“, допълващ националната политика в осигуряване достъпа до образование.

Подходът ВОМР ще се прилага на подрегионално ниво – община, част от община, група от съседни общини, с население между 10 000 и 150 000 жители на територията на цялата страна (вкл. селски райони, територии със специфични характеристики в Националната концепция за пространствено развитие 2013 – 2025 г.) с изключение на градове с население над 30 000 жители, в строителните им граници.

Водещ фонд за ВОМР е ЕЗФРСР. Отношенията между УО на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони и УО на останалите програми се определят в акт на Министерски съвет. Научените уроци за подхода ВОМР показват необходимост от намаляване на административната тежест – единни правила, координация, опростени разходи, повишен капацитет на МИГ/бенефициенти по ПО.

Бюджет: 43 188 775 евро (евродял).

2.Приоритет 2 „Модернизация и качество на образованието“:

Интервенции в обхвата на една специфична цел, както следва:

<p>СЦ: Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение - от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето на възрастни, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания.</p>

Допустими дейности за подкрепа:

1.Ефективно прилагане на компетентностния модел, чрез въвеждане на училищни методически планове за действие за развитие на ключови компетентности, в т.ч.:

- Модернизиране методите на преподаване и оценяване, адаптиране/разработване и прилагане на компетентностно базирани учебни материали и помагала и осъществяване на междупредметни връзки, вкл. за насърчаване на инициативност и предприемчивост и интегрално свързаната с тях финансова грамотност,

социални и граждански компетентности, културна компетентност, умения за учене, за изразяване чрез творчество, за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт;

- Подготовка на изпитни материали за вътрешно и за национално външно оценяване и развитие на система от инструменти за измерване постигането на основни резултати от обучението, вкл. използване на цифрови платформи за проследяване напредъка на отделния ученик, индивидуализация на обучението му и управление на процеса на развиване на знанията и уменията му;
- Целеви обучения за актуализиране на знанията, методическите и практическите умения за повишаване квалификацията на учителите, училищните лидери и РУО експертите за прилагане на компетентностния подход и на ценностно-ориентиран подход в образователния процес, вкл. за повишаване на лидерските умения;
- Изграждане на проактивен и предприемачески начин на мислене, насърчаване на култура на взаимопомощ, спортменство, трансфер на знания (knowledge transfer) и добри практики; създаване на условия и подкрепа на екипната работа на учителите за разширяване обхвата на училищните методически планове за действие за развитие на ключови компетентности чрез прилагане на концепцията за споделяне на ресурси;
- Изграждане на професионални учещи се общности.

2. Дигитална трансформация на училищното образование в т.ч. професионалното образование и обучение, чрез:

- Внедряване на иновативни решения в общото училищно образование, вкл. въвеждане на софтуерни решения за анализ и оценяване на образователните резултати, основани на използване на компютърно моделиране, алгоритми и изкуствен интелект; въвеждане на инструменти за персонализация на ученето; интегриране на наложени платформи за обучение (от разстояние в електронна среда ОРЕС) и надграждане на създадената библиотека с електронни ресурси и съдържание за учене и преподаване;
- Анализ на съществуващите практики, евентуални нормативни промени, обучение и въвеждане на подходящи формати за обмен на опит между учители и училища и надграждане на капацитет за подобряване условията за максимално ефективно преподаване и учене във виртуална среда и виртуални класни стаи, за провеждане на ОРЕС и прилагане на хибридна и смесена форма на обучение (blended learning/1:1 модел);
- Подкрепа на дигиталната трансформация чрез повишаване на дигиталните компетентности и умения на педагогическите специалисти, учениците и родителите чрез обучения и информационни кампании за опасностите в интернет, отрицателния ефект на фалшивите новини и др.;
- Подкрепа за осигуряване на цифрово приобщаване, в т.ч. обучение на ученици от маргинализирани групи, вкл. роми, за придобиване на умения за ОРЕС, осигуряване на технически средства за целите на обучението, като се надградят мерките по React-EU и др.;
- Надграждане на мерките за създаване на Национална STEM среда по НПВУ чрез подкрепа за практическа работа на ученици в лабораторна среда за натрупване на знания и умения, свързани с природни науки, математика и информатика,

добавена виртуална реалност, работа в екип, аналитично и критично мислене, използване на научноизследователски методи и подходи, създаване на практически решения за решаване на проблеми;

- Синхронизиране и консолидация на съществуващите вътрешни информационни системи и бази данни в системата на образованието чрез въвеждане на специализирани софтуерни решения за интегриране, проследяване, анализ и оценяване на ключови данни и индикатори за развитието на образованието;
- Развиване на капацитет на ниво училище, РУО и ключови експерти и ръководители в системата чрез обучения за събиране на данни за образователната система и образователните резултати на учениците и за формулиране на решения на база данни и анализ, експертна подкрепа и осигуряване на нужната техническа обезпеченост.

3.Подкрепа за ученици с таланти, като:

- Дейности за подготовка на ученици с таланти за участие в регионални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания;
- Подпомагане на ученици с таланти за участие в национални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания в областта на култура, спорт, STEAM и чужди езици чрез предоставяне на стипендии и провеждане на тренировъчни лагери и летни академии.

Дейностите са насочени към подготовка на ученици от училища предимно в селски и градски сегрегирани райони, които не са представени или са недостатъчно представени в състезания и олимпиади. Целта е да се насърчат учениците от такива училища да демонстрират таланти в областта на култура, спорт, STEAM и чужди езици и да стимулира стремежа към постигане на по-високи резултати в обучението в училище, за разлика от подкрепата по Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“, насочена към ученици с вече изяви таланти в различни области.

4.Подкрепа за създаване и прилагане на култура за иновации, иновативни детски градини и училища, в т.ч.:

- Разработване и прилагане на иновативни учебителни пакети, иновативни инструменти и модели в организацията и съдържанието на обучението в детските градини и училищата, вкл. иновативни методики за оценяване и подобряване на образователните резултати на децата и учениците;
- Обучение на педагогическите специалисти за прилагане на образователни иновации в предучилищното и училищното образование, занимания по интереси на ученици в областта на STEAM и за надграждане на знанията и уменията, насочени към прехода към зелена икономика и допълнителни занимания на деца за разумното и устойчиво ползване на енергия, иновативни методи на преподаване и учене, иновативни модели за оценка на образователните резултати и въвличане на иновативна учебна среда в учебния процес;
- Създаване на мрежи за промяна на образователната среда и насърчаване споделянето на ресурси между детските градини и между училищата;
- Създаване и прилагане на пакет от методи и инструменти за проследяване/анализ/оценка/мултиплициране на добрите иновационни практики, вкл.

създаване на мрежи за споделяне на опит между образователни институции и развиване капацитета им да правят самооценка и да боравят с данни, за да подобрят практиките си;

- Целеви обучения за създаване на образователни нововъведения и основаващи се на съвременни методики като „дизайн мислене“, „световно кафене“ и др., вкл. с участието на родители, деца и ученици за насърчаване на управленското и образователното предприемачество и иновации в предучилищното и училищното образование.

5. Дейности в подкрепа на обновяване и осигуряване качество на работната сила в образованието чрез утвърждаване на алтернативен достъп към учителската професия и чрез подкрепа за новопостъпващи учители и директори на образователни институции, в т.ч.:

- Иновативни пътеки за достъп на висококвалифицирани специалисти до учителската професия, вкл. мерки за преодоляване на административни бариери, възпрепятстващи достъпа им, с цел преодоляване липсата на кадри по учебни предмети и населени места;
- Алтернативни мерки за повишаване интереса на специалисти от различни области към преподавателската дейност в училище;
- Реализиране на подходи за подкрепа и задържане на новопостъпващи учители в предучилищното и училищното образование чрез развиване капацитета на директорите, вкл. новоназначени такива, създаване и реализиране на програми за наставничество на новите учители и мрежи за обмен на опит между образователни институции.

Основни целеви групи: Деца, ученици и родители, в т.ч. от уязвими и от маргинализирани групи, вкл. роми и лица, търсещи или получили международна закрила, педагогически специалисти и непедagogически персонал, вкл. образователни медиатори. Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. частни детски градини и училища, когато е приложимо, обществени съвети в образователни институции, **общини**, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, висши училища и научни организации.

Бюджет: 198 337 025 евро (евродял).

3. Приоритет 3 „Връзка на образованието с пазара на труда“:

Планирани мерки за подкрепа в обхвата на две специфични цели (СЦ).

СЦ: Подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и информалното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентности, включително. предприемачески и цифрови умения, също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване.

Допустими дейности за подкрепа:

1. Адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда:

- Разработване и прилагане на нов Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО), Държавни образователни стандарти (ДОС), учебни планове и програми, национални изпитни програми вкл. междусекторни, по определени сектори и др., чрез използване на Секторни съвети на уменията за съвместна работа между училища и други доставчици на ПОО, бизнеса и др.;
- Въвеждане на пред-професионално обучение, гъвкави пътеки, микро-квалификации и кредити в ПОО с цел мобилност и проходимост между професии, сектори и образователни нива;
- Въвеждане на компетентностни профили на учители и преподаватели по професионална подготовка и обучението им по специфични за професията умения;
- Съвместно разработване и въвеждане на образователни материали по професионална подготовка за важни за икономиката на региона и пазара на труда сектори с иновативно цифрово учебно съдържание, използване на изкуствен интелект, виртуална реалност и смесено обучение (blended learning).

2. Подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето:

- Участие на преподаватели по професионална подготовка от бизнеса, науката, публичния и неправителствения сектор и на млади учители в допълнителните занимания по професионална подготовка, менторски и въвеждащи модулни обучения за включването им в ПОО;
- Квалификация на учители по професионална подготовка чрез специализирани обучения, свързани с прехода към цифрова и зелена икономика, синия растеж, индустрия 5.0, ИСИС;
- Подобряване на трансверсалните и ключовите компетентности по професионална подготовка на учениците, предприемачески умения и др. с участие на работодатели; преодоляване на дефицити по общообразователни предмети;
- Кариерно и професионално ориентиране на ученици, информационни кампании за повишаване привлекателността на ПОО и засилване връзката ученици/родители-работодатели-училище-местна власт;
- Допълнителна професионална подготовка чрез подкрепа за учебно-тренировъчни фирми и допълнителни практики в реална работна среда.

3. Подкрепа за Центровете за високи постижения в ПОО:

- Разработване на училищни учебни планове и програми;
- Прилагане на иновативни методи на преподаване и учене: проектно-ориентирано обучение, междудисциплинарен подход, стажове, практики, инкубатори за предприемачи и др. за придобиване на високо-технологични умения;
- Продължаваща квалификация на учители и преподаватели в партньорство с бизнеса и ВУ чрез провеждане на формати „бизнесът обучава“, майсторски класове с топ-преподаватели, бизнес и научни академии с изявени специалисти;

- Идентифициране потребностите и организиране на план-приема в ЦВП; прилагане на индикаторна рамка за качество и анкетни проучвания от механизма за проследяване на завършващите ученици;
- Партньорства с ВУ, научни и изследователски организации и бизнеса, развиващи дейност в сходни области и професионални направления, за ориентиране към НИРД на учениците чрез школи, съвместни проекти и др.;
- Дейности за информация и комуникация, състезания по професии, Седмица на професионалните умения и др.;
- Подкрепа за международно сътрудничество с други ЦВП в ПОО чрез ползване на платформи за онлайн учебно съдържание, съвместни обучителни програми или практики и др., осигуряване на синергия с „Еразъм+“, в т. ч. чрез допълваща подкрепа.

4. Развитие на дуалната система на обучение в ПОО, в т.ч.:

- Допълнителна професионална подготовка за ученици, информационни кампании, обучения на учители и наставници, кариерно ориентиране, пробно стажуване с фокус цифрова, зелена икономика, син растеж, индустрия 5.0 и ИСИС.

5. Въвеждане на форми на дуално образование в приложими специалности във висшето образование, в т.ч.:

- Създаване на условия за въвеждане на дуално обучение във ВО, отчитайки международния опит, нагласите на бизнеса и ВУ чрез подготовка на нормативни документи, ръководства, обучителни материали, образци на споразумения между ВУ, работодатели и обучаеми, с участие на социалните партньори;
- Пилотно въвеждане на дуално обучение във ВО и други форми за съвместно обучение (инкубатори, пре-акселератори, менторски програми, иновационни лагери, и др.) в пилотни области като напр. технически, компютърни, инженерни науки, с участие на работодатели. Обучения за преподаватели и наставници.

6. Професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения, в т.ч.:

- Внедряване на система за проследяване на дипломираните висшисти, подкрепа на клубовете на завършилите, създаване на платформа за обмен на опит и подкрепа;
- Обучение на преподаватели във ВУ за повишаване проектната компетентност за работа в европейски и други проекти и мрежи, вкл. в мултикултурна и многоезикова среда; за въвеждане на образователни програми за насърчаване предприемачеството и уменията за работа на студентите, чрез организиране на интер-, между- и трансдисциплинарни студентски екипи в партньорство между ВУ, бизнеса и неправителствения сектор;
- Обучение на студенти за формиране на предприемачески нагласи, умения и компетентност, в т.ч. финансова грамотност, управление на проекти, вкл. зелени технологии, биоикономика и здраве, и др.;
- Насърчаване на образователното предприемачество и иновациите във ВУ, стимулиране на социално ангажираните дейности на студентите и преподавателите чрез създаване на клубове за социално предприемачество и иновации, програми за подпомагане на старт-ъп компании на студенти и подкрепа

за стартиране на собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти, докторанти и преподаватели във ВУ, актуализиране на учебни програми за развиване на умения за образователно/социално предприемачество и др.;

- Провеждане на допълнителни студентски практики във ВУ, научни организации и работодатели, на база оценка на кариерното ориентиране на студентите.

7. Утвърждаване на компетентностния подход по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления, в партньорство с бизнеса, разширяване на дигиталните компетентности и дигиталното образователно съдържание във ВО, чрез:

- Въвеждане на компетентностно базирани съвместни програми, вкл. за продължаващо обучение между ВУ и работодателите – интердисциплинарни, със споделени ресурси с издаване на съвместни дипломи, чрез засилване на интердисциплинарния подход при подготовка на учебни планове и програми, включване на преподаватели от различни научни области и професионални направления, включително за съвместно обучение на студенти между ВУ и научни организации;
- Въвеждане на електронно базирани програми и дигитално образователно съдържание, дигитални библиотеки и ресурси на ниво ВУ;
- Краткосрочна мобилност и стажове на студенти и преподаватели във ВУ и научноизследователски организации за повишаване квалификацията и обмяна на опит във връзка с нововъведените съвместни и дигитални програми чрез допълняемост с „Еразъм+“ и фокус върху студенти от уязвими групи;
- Развиване на дигиталните и специализираните чуждоезикови умения на студенти и преподаватели чрез допълнителни обучения;
- Привличане на преподаватели от чужбина и на изявени учени и практики от бизнеса и публичната администрация в академичните часове;
- Прилагане на модел за валидиране на резултати от предходно неформално и информално учене, съвместно с бизнеса, основан на дневния ред на ЕПВО.

8. Достъп на уязвими групи, групи в неравностойно положение и непедagogически персонал до ВО:

- Обучения на непедagogически персонал със средно образование, вкл. образователни медиатори, ученици от трудно достъпни и слабо развити райони и от уязвими групи за кандидатстване във ВУ; осигуряване на учебни материали за кандидатстване и др., популяризиране възможностите за прием и обучение във ВУ чрез информационни и доброволчески кампании, „отворени врати“ и др.;
- Внедряване на модели за социално включване и адаптация на различни групи студенти, менторство/тьюторство, работа с представители на академичната и студентската общност и др.

Основни целеви групи: Ученици, педагогически специалисти, непедagogически персонал, в т. ч. образователни медиатори, преподаватели по професионална подготовка, наставници, родители, студенти, докторанти, преподаватели във висшето

образование, представители на маргинализирани групи, вкл. хора с увреждания и роми, деца и ученици търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи; Висши училища, БАН, ССА, научни организации с акредитация за провеждане на обучение в образователната и научна степен „доктор“, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, училища, обучаващи в гимназиален етап на средно образование, в т.ч. частни училища, когато е приложимо.

Работодатели, национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, браншови и професионални организации, Национална агенция за професионално образование и обучение, **общини**, НПО.

Териториален подход: Дейностите ще се реализират чрез централизиран подход и/или конкурентни процедури. Дейността, свързана с развитие на дуалната система на обучение в ПОО, с оглед установената необходимост от по-широко партньорство на регионално ниво, ще се изпълнява чрез подхода за Интегрирани териториални инвестиции. Конкретните нужди и операции на местно и регионално ниво ще бъдат определени в Интегрираните териториални стратегии за развитие (ИТСР) на регионите за планиране от ниво 2, одобрени от регионалните съвети за развитие. Определената дейност по програмата в рамките на подхода ИТИ ще се реализира въз основа на интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни (**общини**, НПО, образователни институции, работодатели и т.н.), с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. Всяка концепция ще включва набор от взаимосвързани и допълващи се проекти/проектни идеи, насочени към територия с общи характеристики и/или потенциал за развитие, включващи най-подходящата комбинация от ресурси и мерки, които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или приоритет от интегрираната териториална стратегия на района. По този начин идентифицираните проекти по ПО в рамките на концепцията за ИТИ ще се осъществяват координирано с проектите по другите програми, предоставящи финансиране по концепцията.

Използване на финансови инструменти: Предвижда се използване на финансови инструменти (ФИ), които да насърчат потенциалните целеви групи да инвестират в предприемачески умения, чрез по-лесен достъп до финансови ресурси, при по-изгодни условия. В резултат на предварителната оценка за прилагане на ФИ по ПО е идентифицирана дейност за Подкрепа за стартиране на собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти и докторанти с участието на преподаватели във висшите училища, с цел самонаемане и бърз и фокусиран преход от висше образование към заетост.

Предвижда се ФИ да включва дялови финансови продукти под формата на капиталови и квази-капиталови инвестиции и дългови финансови продукти под формата на заеми и гаранции. Не се предвижда комбинация с други форми на подкрепа.

Бюджет: 290 347 800 евро (евродял).

СЦ: Насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност.

Допустими дейности за подкрепа:

1. Подкрепа за развитие на академичния състав във висшите училища и научните организации, включително повишаване на интереса и подобряване на условията за докторски програми, свързани с потребностите на пазара на труда, чрез подкрепата на модулни програми за следните групи дейности:

1.1. Повишаване на капацитета и уменията на академичния състав – например аналитични, социални, презентационни, бизнес умения, умения за работа в международна и мултикултурна среда и мрежи, умения за креативно и критично мислене, комуникативност, работа в екип, лидерство и за повишаване качеството и приложимостта на предлаганите докторски програми и отварянето им за международно сътрудничество и участието в национални и международни образователни мрежи (вкл. „европейски университети“), както и повишаване на знанията им по хоризонтални въпроси като Индустрия 5.0, зеления преход, синия растеж и ИСИС, с оглед интегрирането им в обучителния процес;

1.2. Подкрепа за създаване и развитие на докторантски училища/школи, насочени към конкретни нужди на работодатели/пазара на труда, в т.ч.:

- подготовка на курсове за докторанти (вкл. мултидисциплинарни);
- осигуряване на обучения за придобиване на умения и компетентности, в т.ч. изготвяне на литературна справка, методики за провеждане на проучвания;
- работа с електронни бази данни, библиографска и цитатна справка, умения за академично писане и презентиране, подкрепа за публикации в национални и международни издания, необходими за провеждане на съответната докторантура;
- участие в семинари, курсове във връзка с изискванията за обучение на докторантите;
- създаване на електронно съдържание на съвременни системи за електронно и дистанционно обучение на докторантите.

1.3. Подкрепа за проектна докторантура, насочена към:

- Подпомагане на професионалното развитие на докторанти за провеждане на докторантури, пряко свързани с актуални потребности на конкретни икономически сектори, бизнеси и работодатели, публични институции и научни организации. Фокусът на всички дейности ще бъде насочен към Индустрия 5.0, зеления преход, син растеж и областите на ИСИС, но същевременно и към регионалните потребности.

Основни целеви групи: Докторанти, академичен състав на висшите училища и научните организации. Висши училища, научни организации с акредитация за

провеждане на обучение в образователната и научна степен „доктор“, национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.

Бюджет: 23 904 800 евро (евродял).

4. Приоритет 4 „Техническа помощ“:

Допустими дейности в следните основни направления:

1.Подкрепа за подобряване административния капацитет на УО и осигуряване на външна експертиза, свързана с планирането, управлението, изпълнението, наблюдението и контрола на ПО, в т. ч.:

- Финансиране на разходите за възнаграждения, включително допълнителни възнаграждения за постигнати резултати за служители, изпълняващи функции по планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката, осигуряването на информация и публичност и контрол на ПО, в т.ч. свързаните с тях осигурителни вноски и други дължими според действащото национално законодателство доплащания;
- Провеждане на и участие в обучения, работни посещения, семинари, работни срещи, обмяна на опит и добри практики и др. присъствени и дистанционни / онлайн форми на служителите на УО и други структури, подпомагащи изпълнението на ПО, с цел осигуряване и поддържане на високи нива на компетентност;
- Подпомагане капацитета на УО, чрез осигуряване на допълнителна експертиза и обучение за развиване на умения в сферата на информационните технологии, стратегическо планиране, ефективно организиране на работните процеси, услуги, подпомагащи дейностите по изпълнение на ПО, и др.;
- Набиране, обобщаване и анализ на информация и статистически данни, подготовка на доклади и документи, провеждане на изследвания и осъществяване на други дейности, насочени към подкрепа на изпълнението на функциите на УО;
- Осигуряване на материалната база, техническото оборудване, информационните системи и софтуерните програми, необходими за управлението на ПО;
- Подкрепа за дейностите за управление и изпълнение на ПО, включително наблюдението, контрола;
- Дейности, свързани с приключване на програмен период 2014-2020, както и с подготовката на програма за следващия програмен период 2028-2034 г.;
- Логистично и техническо обезпечаване при провеждане на заседанията на Комитета за наблюдение на ПО;
- Други дейности, свързани с обезпечаване на изпълнението на ПО.

2.Подкрепа за подобряване административния капацитет на УО за извършване на вътрешни оценки на процедурите, изпълнявани по ПО и осигуряване на външна експертиза за извършване на оценки на ПО, в т. ч.:

- Засилване на капацитета на УО за изготвяне на вътрешни тематични оценки, вкл. за изготвяне на ad hoc оценки на изпълняваните по ПО процедури чрез обучения

на работните групи за вътрешни оценки и обмяна на опит за използване на подходящи инструменти;

- Осигуряване на външна експертиза, вкл. и подготовка на експертни доклади, анализи, проучвания, изследвания и оценки на ниво програма и операция, свързани с управлението на ПО, в т.ч.:
  - Извършване на оценки на процедурите по ОПНОИР по отношение на използването на средствата по линия на REACT-EU съгласно чл. 92б), параграф 12 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
  - Извършване на оценка на въздействието на прилаганите мерки при изпълнение на ПО с оглед прецизиране на критериите за подбор на операции, надграждането на вече реализирани операции и постигането на максимален ефект и подобрения на ключови индикатори при планирането и одобрението на бъдещи операции – в областта на: приобщаващото образование; дигитализация и прилагане на компетентностния модел в образованието професионалното образование и обучение; висшето образование; социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите и подход отдолу-нагоре; подкрепата във връзка с целевите действия за борба с детската бедност; качеството и съответствието на образованието с пазара на труда.

3.Подкрепа за подобряване административния капацитет на бенефициентите и потенциалните бенефициенти, в т.ч.:

- Организация на и осигуряване на участие в обучения, информационни дни, кръгли маси, практически семинари, работни срещи и други форми за повишаване информираността, знанията и уменията на бенефициентите (по ПО и по други програми на ЕС като Хоризонт Европа и Еразъм+) и техните партньори, както и на потенциалните бенефициенти;
- Стратегическа подкрепа за повишаване капацитета на ключови бенефициенти и партньори по системни операции въз основа на анализ на трудностите, които са срещнати през предходния програмен период (вкл. прилагане на процедури по ЗОП), като например обучения, вкл. споделяне на опит с други държави членки на ЕС, за: разработване, управление, изпълнение и осигуряване на устойчивост на проекти по ПО; стратегическо планиране и разработване на системни операции на базата на доказателства за ефективността им и работа с данни за потребностите и потенциалните ефекти от определени мерки; извършване на оценка на въздействието на приноса на ЕСФ+ чрез изпълнението на проектите по ПО;
- Засилване на капацитета на МОН за планиране, разработване и наблюдение във връзка с операциите от стратегическо значение, включително технологично консултиране относно системите/платформите за мониторинг на проектите с конкретен бенефициент МОН, използване на инструменти, като логическа рамка, теория на промяната, на база на задълбочен анализ на нуждите, и ежегоден мониторинг на изпълнението чрез провеждане на независими проучвания; обучение на членовете на експертни групи за подпомагане на дейностите за мониторинг и оценка на операциите от стратегическо значение;
- Обучения за изграждане на капацитет на МОН като ключов бенефициент за мониторинг на данни, както и за информация и публичност;

- Обучения за членовете на Комитета за наблюдение на ПО чрез семинари по теми, определени след проучване на нуждите на членовете (напр. европейско и национално законодателство по ЕСИФ, опростени варианти на разходите, държавни помощи/De minimis и др.).

4.Подкрепа за публичността на програмата в т.ч.:

- Изпълнение на мерките, заложен в Комуникационния план на ПО, и изпълнение на изискванията за прозрачност на изпълнението на фондовете и комуникация на програмите, заложен в POP;
- Организиране на публични събития; изработка и разпространение на рекламно-информационни материали; работа със средствата за масово осведомяване; разработване и разпространение на аудио-визуални формати; външна реклама; комуникация със заинтересованите страни в онлайн среда, вкл. чрез социалните мрежи; разработване и провеждане на комуникационни и разяснителни кампании сред заинтересованите страни и потенциални бенефициенти по ПО (образователни институции, социално-икономически партньори, НПО) за популяризиране на подхода ИТИ и мерките, подкрепени чрез финансови инструменти; придобиване на лицензионни и авторски права; провеждане на социологически проучвания и др.;
- Други дейности, свързани с изпълнение на мерките за прозрачност и комуникация.

Основни целеви групи: Служители на УО, изпълняващи функции по планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката, осигуряването на информация и публичност и контрол на ПО; Други структури, подпомагащи изпълнението на ПО, с цел осигуряване и поддържане на високи нива на компетентност, вкл. членове на Комитета за наблюдение на ПО; Бенефициентите по ПО и техните партньори, както и потенциалните бенефициенти; Ключови бенефициенти и партньори по системни операции по ПО: МОН, в т.ч. Регионални управления по образование и второстепенните му разпоредители с бюджет, училища (общообразователни и професионални), детски градини, висши училища.

Бюджет: 38 215 000 евро (евродял).

Бюджет на Програмата:

<i>Приоритет</i>	<i>Принос на ЕС (евро)</i>	<i>Национален принос (евро)</i>	<i>Общо (евро)</i>
П1	235 990 375	51 274 048	287 264 423
П2	198 337 025	43 334 140	241 671 165
П3	314 252 600	75 167 103	389 419 703
ТП	38 215 000	8 349 497	46 564 497
Общо	786 795 000	178 124 788	964 919 788